

Karakterer i videregående skole 2023–2024

Tendensen er at karakteren i mange av fagene er litt høyere enn de var før pandemien, med unntak av matematikkfagene.

STATISTIKK | SIST ENDRET: 20.08.2024

[Du finner flere tall i statistikkbanken.](#)

Hovedfunn

- Det er generelt små endringer i standpunktkarakterene sammenlignet med i fjor.
- Elevene får stadig høyere standpunktkarakter i kroppsøving.
- Elevene får generelt noe lavere karakterer i matematikk.
- Jentene får høyere karakterer enn guttene i de fleste fag.

Kunnskapsløftet 2020

Skoleåret 2020–21 var det første året med nye fag etter nytt læreplanverk – Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020 (LK20) og Kunnskapsløftet samisk 2020 (LK20S). Innføringen har skjedd trinnvis, slik at i 2022–23 var første skoleår hvor alle trinn fulgte den nye læreplanen. Fordi det er nye læreplaner, må sammenligninger over tid gjøres med forsiktighet.

[Informasjon om innføringen av LK20/LK20S.](#)

Stort sett uendrede standpunktkarakterer

Sammenlignet med i fjor er det kun små endringer i den gjennomsnittlige standpunktkarakteren i de enkelte fagene. I flertallet av fagene er karakteren uendret. De gjennomsnittlige standpunktkarakterer gikk opp i mange av fagene under koronapandemien i skoleårene fra 2019–2020 til 2021–2022. Etter pandemien har snittkarakterene gått litt ned igjen i flere av fagene. Tendensen er likevel at elevenes snittkarakterer i mange av fagene er litt høyere i skoleåret 2023–2024 enn de var i årene før pandemien.

For eksempel er snittkarakterene i fellesfagene engelsk og norsk litt høyere i skoleåret 2023 –2024 enn de var i 2018–2019. I fellesfagene i matematikk har derimot elevenes standpunktkarakterer gått ned til samme snittkarakter som i 2018–2019.

Gjennomsnittlig standpunktkarakter i utvalgte fellesfag

Fag	2018–19	2019–20	2020–21	2021–22	2022–23	Foreløpige tall 2023–24
Engelsk, vg1 studieforberevende	4,4	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Engelsk vg2/vg1 yrkesfag*	3,6	3,7	3,8/3,8	3,8	3,9	3,8
Norsk, vg2 yrkesfaglige	3,7	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8
Norsk hovedmål, vg3 studieforberevende	4	4,2	4,2	4,2	4,1	4,1
Norsk sidemål, vg3 studieforberevende	3,8	4	4	4	3,9	3,9
Norsk hovedmål, vg3 påbygging	3,5	3,7	3,7	3,7	3,7	3,6
Norsk sidemål, vg3 påbygging	3,3	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Matematikk 1P	3,5	3,7	3,7	3,6	3,5	3,5
Matematikk 1T	3,9	4,1	4	4	3,9	3,9
Matematikk 2P	3,6	3,8	3,7	3,7	3,6	3,6
Matematikk 2P-Y	3,4	3,6	3,5	3,5	3,5	3,4

*Elevkullet som gikk i vg1 2019–2020 (disse fulgte gammel læreplan), tok faget yrkesfaglig engelsk over to år (både på vg1 og vg2). Elevene fikk standpunktkarakter etter vg2. I overgangsåret 2020–2021 fikk både elevene på vg2 (som fulgte gammel læreplan), og elevene på vg1 (som fulgte ny læreplan) standpunktkarakter i faget.

Elevene får høyere standpunktkarakterer i kroppsøving

Elevene har de siste ti årene fått gradvis høyere standpunktkarakter i de fleste fellesfagene. Karakterveksten har vært størst i faget kroppsøving. Dagens elever fikk i snitt en halv karakter høyere enn elevene i 2013–2014. Økningen har vært like stor på yrkesfaglig og studieforberevende utdanningsprogram, og like stor for gutter og jenter.

Den nye læreplanen i kroppsøving, som ble innført i henholdsvis 2021–2022 på vg2 og 2022–2023 på vg3, innebar blant annet en dreining til et mindre idrettsrettet fag og større vekt på ulike bevegelsesaktiviteter, lek og øving. Endringer i læreplanen kan ha påvirket lærernes vurderingspraksis. Den største økningen i standpunktkarakterene skjedde likevel før den nye læreplanen ble innført.

I 2023–2024 fikk 33 prosent av elevene karakteren 6 til standpunkt i kroppsøving på vg3, mens kun 14 prosent av elevene fikk karakteren 6 i 2013–2014.

Standpunktkarakterer og eksamenskarakterer har ulike formål

Standpunktkarakteren uttrykker elevens samlede kompetanse ved avslutningen av opplæringen, og vurderes på et så bredt grunnlag som mulig. Den gjennomsnittlige standpunktkarakteren i et fag er normalt stabil fra år til år.

Eksamenskarakteren uttrykker elevens kompetanse slik den kommer til uttrykk på eksamensdagen. Eksamen i sentralt sensurerte fag er ikke egnet til å si noe om elevenes utvikling over tid.

Eksamenskarakteren kan variere litt mer mellom år. Endringer i oppgaveformatet, sammensetningen av eksamensoppgavene og hvilke kompetansemål som testes, kan ha betydning for karakteren.

Jentene får høyere karakterer enn guttene i de fleste fag

I likhet med tidligere år har jentene i snitt høyere standpunkt karakterer og eksamens karakterer enn guttene i de fleste fag. Blant fellesfagene er kjønnsforskjellen i jentenes favør størst i norsk og fremmedspråk; jentene får i snitt en halv karakter mer enn guttene i disse fagene.

Guttene har i snitt høyere standpunkt karakter enn jentene i kroppsøving på vg2 og vg3, og i matematikk 2P-Y. Til skriftlig eksamen gjør guttene det bedre enn jentene i fellesfagene matematikk 1T og matematikk 2P-Y; guttene får i snitt henholdsvis 0,2 og 0,3 karakterpoeng mer enn jentene i disse fagene.

Til skriftlig eksamen i de største programfagene på studieforberedende utdanningsprogram er kjønnsforskjellen i jentenes favør størst i psykologi 2, sosialkunnskap, treningslære 1 og 2, og i økonomifagene: samfunnsøkonomi, økonomistyring og økonomi og ledelse. Guttene får i snitt høyere karakter på eksamen enn jentene i realfagene matematikk R1 og R2, fysikk 2 og kjemi 2. Kjønnsforskjellen i guttenes favør er størst i fysikk 2; guttene får i snitt 0,3 karakterpoeng mer enn jentene. Det er ingen kjønnsforskjell i standpunkt karakteren.

Endringer i programfag matematikk

Standpunkt karakteren i matematikk programfag har gått ned de siste årene. Snitt karakteren i fagene er nå lavere enn den var før pandemien i 2018-2019, med unntak av i matematikk R2.

Størst nedgang har det vært i matematikk S1, fra 3,9 i 2018–2019 til 3,6 i 2023–2024. I tillegg går den gjennomsnittlige karakteren på skriftlig eksamen i matematikk S1 ned fra 2,9 i fjor til 2,4 i år, mens snitt karakteren på eksamen i matematikk S2 går fra 3,0 i fjor til 2,8 i år. I 2018–2019, før pandemien og innføring av ny læreplan, lå snitt karakteren på skriftlig eksamen i disse to fagene på henholdsvis 3,4 og 3,3.

I nye læreplaner i 2021 - 2022 ble det gjort endringer i matematikk S1 for å oppnå en tydeligere progresjon fra vg1. Det har medført at programfagene matematikk S1 og R1 har blitt like. Omtrent halvparten av kompetansemålene i de to læreplanene er nå de samme. Endringen i læreplanene kan være en del av forklaringen på at karaktergjennomsnittet har gått ned siden.

Antall elever som velger matematikk S1 har i tillegg gått drastisk ned de siste årene, fra 8 300 i skoleåret 2020–2021 til 3 700 i 2023–2024. Årsaken til at elevene velger matematikk 2P og R1 fremfor S1 er vanskelig å fastslå. Det kan være at elevene opplever matematikk S1 som mer vanskelig enn tidligere. I tillegg kan inntakskravene til høyere utdanning påvirke elevenes fagvalg. På en del studier med særskilte inntakskrav til kompetanse i matematikk likestilles matematikk R1 med matematikk S1+S2.

Obligatorisk matematikk i videregående opplæring

For både yrkesfaglige og studieforbereidende utdanningsprogrammer er det obligatorisk med matematikk. På vg1 velger elevene mellom praktisk og teoretisk matematikk, henholdsvis 1P (1P-Y på yrkesfag) og 1T (1T-Y på yrkesfag). Elever på studieforbereidende utdanningsprogram må deretter ta fellesfaget matematikk 2P.

Elevene kan også oppfylle kravet til matematikk på vg2 ved å velge ett av de valgfrie programfagene i matematikk: samfunnsfaglig matematikk S1 eller realfaglig matematikk R1. Elever på yrkesfaglige utdanningsprogram har kun matematikk i vg1. De som velger å ta påbygging til generell studiekompetanse må i tillegg ha 2P-Y.

Lavere eksamenskarakterer i fellesfag matematikk

Snittkarakterene på skriftlig eksamen endrer seg lite sammenlignet med i fjor. Unntaket er norsk hovedmål og norsk for elever på yrkesfaglige utdanningsprogram, der snittkarakteren i fjor er høy fordi mange elever valgte å annullere eksamen på grunn av innloggingsproblemer.

I fellesfagene i matematikk er snittkarakterene på skriftlig eksamen litt lavere enn de var i 2018–2019, med unntak av matematikk 2P-Y. Snittkarakteren i engelsk har de siste to årene ligget litt høyere enn før pandemien.

Forskere fra NIFU som har analysert konsekvenser av pandemien, finner at skoleledere, lærere og andre ansatte i skolen uttrykker bekymring for ungdomsskoleelevenes ferdigheter i blant annet matematikk (Vennerød-Diesen mfl. 2024). Eksamenskarakterer er ikke egnet til å si noe om utviklingen i elevenes kompetanse da vanskegraden vil kunne variere noe fra år til år. I tillegg har det ikke vært gjennomført eksamen i faget fra skoleårene 2019–2020 til 2021–2022. Nye læreplaner gjør det også vanskelig å sammenligne på tvers av år.

Det er derfor vanskelig å kunne si noe om hvordan et eventuelt læringstap i matematikk har påvirket elevene som nå går i videregående opplæring. I sin sluttrapport, som kommer i 2025, vil forskerne fra NIFU se på hvorvidt pandemien har preget overgangen til videregående skole for dem som gikk på ungdomsskolen under nedstengningen.

Det er likevel viktig å se nedgangen i karakterene i både fellesfagene og programfagene i matematikk i sammenheng med denne kunnskapen. Den bør også sees i sammenheng med nedgangen i elevenes prestasjoner i matematikk i PISA-undersøkelsen for 2022. De norske resultatene viste blant annet at andelen lavtpresterende elever hadde økt fra 19 til 31 prosent i matematikk fra 2018 til 2022 (Jensen mfl. 2023). Elevene som gjennomførte eksamen i fellesfaget matematikk 2P eller i programfagene matematikk S1 og R1 i år, tilhører det samme kullet som deltok PISA-undersøkelsen i 2022.

Gjennomsnittlig karakter på skriftlig eksamen i utvalgte fellesfag

Fag	2018–2019		2022–2023		Foreløpig for 2023–2024	
	Snittkarakter	Antall elever	Snittkarakter	Antall elever	Snittkarakter	Antall elever
Engelsk, vg1 studieforberevende	4,1	2999	4,2	3677	4,2	3297
Engelsk, vg2 yrkesfaglig	3,3	2210	3,4	1952	3,4	2027
Matematikk 1P	2,9	1372	2,7	1076	2,7	1033
Matematikk 1T	3,2	1575	3,2	1232	3,1	1202
Matematikk 2P	2,9	4658	2,8	6025	2,7	6019
Matematikk 2P-Y	2,7	4639	2,7	4638	2,7	4565
Norsk hovedmål, vg3 studieforberevende *	3,6	33867	4,2	8989	3,6	32010
Norsk sidemål, vg3 studieforberevende	3,4	16372	3,5	16039	3,5	16925
Norsk hovedmål, vg3 påbygging*	3	8786	3,5	2260	3,1	8369
Norsk sidemål, vg3 påbygging	2,7	3858	3	3352	2,9	3467
Norsk, vg2 yrkesfaglig*	3,5	2113	3,9	886	3,4	2515

*Faget hadde skriftlig eksamen 22. mai 2023 og var derfor berørt av de tekniske problemene som gav grunnlag for annullering.

Om statistikken

- Statistikken er produsert på bakgrunn av data fra VIGO Sentralbase, som eies av fylkeskommunene og driftes av Novari IK.
- For å kunne sammenligne fag før og etter innføringen av LK20 er resultatene for flere av fagene i tabellene/figurene en kombinasjon av faget før og tilsvarende fag etter innføringen. Det kan være endringer i fagenes innhold ved overgangen til ny læreplan. Se egen boks om Kunnskapsløftet 2020.